

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

 доцент Драган О.О.
«26» листопада 2021 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Удосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників банку (за матеріалами АТ «Креді Агріколь Банк»)

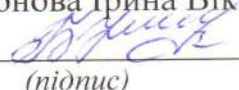
Виконав:

Солодуха Максим Андрійович

(підпис)

Керівник:

доцент Артімонова Ірина Вікторівна

(підпис)

Рецензент:

доцент Арбузова Тетяна Василівна

(підпис)

*Я, Солодуха Максим
кваліфікаційну роботу
кредитоспроможності
позичальників банку*

*Андрійович, засвідчую, що
взаємно з автором
договореності.*
Біла Церква – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Затверджую

Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»

І.В. Артімонова доцент Артімонова І.В.

«17» грудня 2020 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу
Солодухі Максиму Петровичу

Тема: Удосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників банку (за матеріалами АТ «Креді Агріколь Банк»)

Затверджено наказом ректора № 63 від 25 січня 2021 року

Перелік питань, що розробляються в роботі: розглянути різні підходи до трактування сутності кредитоспроможності позичальника; визначити сутність кредитоспроможності позичальника та її значення; розглянути методичні підходи до аналізу кредитоспроможності позичальника – фізичної особи та юридичної особи; розкрити організаційні засади аналізу кредитоспроможності позичальників банку; проаналізувати структуру, динаміку активів, капіталу і зобов'язань АТ «Креді Агріколь Банк»; здійснити оцінку рівня кредитоспроможності позичальника - фізичної та юридичної осіб; дослідити проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників в умовах фінансової нестабільності та запропонувати шляхи їх вирішення; вивчити зарубіжний досвід аналізу кредитоспроможності позичальників банків та можливості імплементації практичних аспектів у вітчизняних банківських установах; запропонувати удосконалену модель оцінки кредитоспроможності позичальників банківськими установами із врахуванням впливу галузевої приналежності позичальника на рівень його кредитоспроможності; обґрунтувати напрями удосконалення інструментарію оцінки кредитоспроможності позичальників.

Вихідні дані: річна фінансова звітність АТ «Креді Агріколь Банк».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Затвердження теми	грудень 2020	грудень 2020
Огляд літератури	грудень 2020-січень 2021	грудень 2020-січень 2021
Методична частина	лютий-березень 2021	лютий-березень 2021
Дослідницька частина	квітень-липень 2021	квітень-липень 2021
Оформлення роботи	вересень 2021	вересень 2021
Перевірка на плагіат	жовтень 2021	жовтень 2021
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2021	листопад 2021
Подання на рецензування	листопад 2021	листопад 2021

Керівник кваліфікаційної роботи

І.В. Артімонова
Солодуха

доцент Артімонова І.В.

Здобувач

Солодуха М.А.

Дата отримання завдання «17» грудня 2020 р.

РЕФЕРАТ

Солодуха М.П. на тему: «Удосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників банку (за матеріалами АТ «Креді Агріколь Банк»)»

Досліджено концептуальні основи оцінки кредитоспроможності позичальників банківської установи та визначено пріоритетні напрями удосконалення механізму оцінки клієнтів АТ «Креді Агріколь Банк».

У роботі використовувались такі наукові методи досліджень: метод моделювання та системний для висвітлення особливостей структури створення системи аналізу кредитоспроможності позичальника; методи теоретичних та емпіричних досліджень, а саме: аналізу та синтезу, у процесі аналітичного оцінювання новітніх методик аналізу кредитоспроможності позичальників-юридичних та фізичних осіб банківськими установами; методи емпіричного пізнання, а саме: порівняння, вимірювання, спостереження, показники аналізу динаміки, комплексні статистичні коефіцієнти, метод експертних оцінок.

Обґрунтовано напрями подальшого удосконалення систем аналізу кредитоспроможності позичальників та узагальнено зарубіжні методики аналітичного забезпечення оцінювання кредитоспроможності позичальників комерційними банками з врахуванням можливостей їх імплементації у вітчизняних банківських установах.

Зроблено висновок, про необхідність впровадження дієвого аналітичного забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальника банками, що потребує вибору методологічного підходу до формування методики оцінки. Вважаємо за доцільність обґрунтувати перспективність впровадження внутрішнього бально-рейтингового методу, орієнтованого на формування інтегрального показника кредитоспроможності, що враховує специфіку діяльності банку, містить формалізовані та неформалізовані показники та ідентифікує рівень кредитного ризику.

Одержані результати та пропозиції, що сформульовані у роботі щодо удосконалення процесу аналізу кредитоспроможності позичальників-фізичних осіб та позичальників-юридичних осіб можуть бути використані у практичній банківській діяльності АТ «Креді Агріколь Банк».

Кваліфікаційна робота магістра становить 100 сторінок, 20 таблиць, 16 рисунків, список використаних джерел із 57 найменувань, 3 додатки.

Ключові слова: кредитоспроможність, фінансові коефіцієнти, банківські установи, кредитний портфель, дефолтний кредит, кредитний ризик, резерв.

ANNOTATION

Solodukha M. on the topic: «Improving the assessment of the creditworthiness of bank borrowers (according to AT «Kredi Ahrikol Bank»)»

The conceptual bases of creditworthiness assessment of borrowers of a banking institution are studied and the priority directions of improvement of the credit evaluation mechanism of AT «Kredi Ahrikol Bank» are determined.

The following scientific research methods were used in the work: modeling method and system method for highlighting the peculiarities of the structure of creating a system of analysis of the borrower's creditworthiness; methods of theoretical and empirical research, namely: analysis and synthesis, in the process of analytical evaluation of the latest methods of analysis of creditworthiness of borrowers, legal entities and individuals by banking institutions; methods of empirical knowledge, namely: comparison, measurement, observation, indicators of analysis of dynamics, complex statistical coefficients, the method of expert assessments.

The directions of further improvement of creditors' creditworthiness analysis systems are substantiated and foreign methods of analytical support of borrowers' creditworthiness assessment by commercial banks are generalized, taking into account the possibilities of their implementation in domestic banking institutions.

It is concluded that it is necessary to introduce effective analytical support for assessing the creditworthiness of the borrower by the banks, which requires the choice of methodological approach to the formation of assessment methods. We consider it expedient to substantiate the prospects of implementing an internal scoring method focused on the formation of an integrated creditworthiness indicator that takes into account the specifics of the bank, contains formalized and informal indicators and identifies the level of credit risk.

The obtained results and proposals formulated in the work on improving the process of creditworthiness analysis of individual borrowers and corporate borrowers can be used in the practical banking activities of AT «Kredi Ahrikol Bank».

The qualification work of the master is 100 pages, 20 tables, 16 figures, a list of used sources of 57 items, 3 appendices.

Key words: creditworthiness, financial ratios, banking institutions, loan portfolio, default loan, credit risk, reserve.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ	8
1.1. Економічна сутність та значення кредитоспроможності позичальника	8
1.2. Методичні підходи до аналізу кредитоспроможності позичальника фізичної особи	14
1.3. Методичні підходи до аналізу кредитоспроможності позичальника – юридичної особи	20
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	31
2.1. Аналіз структури і динаміки активів АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	31
2.2. Оцінка рівня кредитоспроможності позичальника – фізичної особи	46
2.3. Оцінка рівня кредитоспроможності позичальника – юридичної особи	54
Висновки до розділу 2	61
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	63
3.1. Зарубіжний досвід оцінювання кредитоспроможності позичальників та можливості імплементації у вітчизняних банківських установах	63
3.2. Економічно обґрунтована оцінка кредитоспроможності позичальників в умовах фінансової нестабільності	70
3.3. Напрями удосконалення методичного інструментарію оцінки кредитоспроможності позичальників банківських установ	76
Висновки до розділу 3	82
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89
ДОДАТКИ	94

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корнійчук Л. Я. Історія економічної думки України: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2004. 431 с.
2. Словник-посібник економічних термінів: рос.-укр.-англ. / О. М. Дрозд [та ін.] ; за ред. Т. Р. Кияка. – Київ : Academia, 1997. 264 с.
3. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент банку: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 280 с.
4. Реверчук С. К. Банківське кредитування / за ред. С.К. Реверчука. Київ: Атіка, 2008. 648 с.
5. Галасюк В. Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? *Вісник Національного банку України*. 2007. № 5. С. 54-56.
6. Гідулян А. Поліпшення методики оцінки кредитоспроможності позичальників. *Вісник НБУ*. 2012. № 1. С. 53.
7. Панова Г. С. Кредитная политика коммерческого банка. М. : ДИС, 1997. 464 с.
8. Анализ платежеспособности предприятий и организаций: практическое руководство для государственных и иных предприятий / [В.М. Янишевська, В.Т. Севру, Т.Е. Лукачер]. М.: ИНФРА-М, 1991. С. 5–47.
9. Банківська енциклопедія. [Ред.-упоряд. А. М. Мороз]. Київ : Ельтон, 2008. 328 с.
10. Гроші та кредит: підручник / [М.І. Савлук, А.М.Мороз, М.Ф.Пуховкіна та ін.]; за заг. ред. М.І.Савлука. Київ: КНЕУ, 2001. 450 с.
11. Бланк И. А. Словарь - справочник финансового менеджера. Київ: “Ника-Центр”. 1998. 480 с.
12. Соколов Я. В. Основы теории бухгалтерского учета. М. : Финансы и статистика, 2010 (переизд.). 496 с.
13. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. Львів: ДУ Львівська політехніка, 2002. 116 с.
14. Ильясов С.М. Об оценке кредитоспособности банковского заемщика. *Деньги и кредит*. 2005. № 9. С. 28-35.

15. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку. Київ: КНЕУ, 2004. 468 с.
16. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку / В.В. Бордюг // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2018. № 3. С. 112-115.
17. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. Київ : Знання, КОО, 2000. 215 с.
18. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера. [Р.С. Дякова, А.В. Бохан, В.М. Горбаль та ін.]. Київ : Міжнародна економічна фундація, 2002. 704 с.
19. Сахарова М. О. К вопросу о кредитоспособности предприятий . *Деньги и кредит*. 2007. № 3. С. 19–26.
20. Хрестинин В. В. Финансовое состояние как фактор кредитоспособности предприятия. *Вестник Московского университета*. 2006. № 6. С. 3–24.
21. Поездник А. И. Анализ и внутрибанковский контроль кредитоспособности заемщика : автореф. дис. канд. эконом. наук. М.: 2007. 23 с.
22. Економічний словник. Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич. Кондор, 2006. С. 157.
23. Положення про порядок формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків. Постанова Правління Національного банку України від 25 січня 2012 р. 2012. № 23.
24. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. 2016. N 351.
25. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України від 5 грудня 2019 р. 2019. № 147.
26. Про банки і банківську діяльність : Закон України: за станом на 7 грудня 2000 р. № 2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

27. Владичин У.В. Банківське кредитування: навч. посіб. Київ: Атіка, 2016. 648 с.

28. Кредитний менеджмент у банку: підручник / С. М. Аржевітін, Т.П. Остапишин, І.Б. Охрименко та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Аржевітін, та к.е.н., доц. Т. П. Остапишин. Київ: КНЕУ, 2017. 499 с.

29. Гопкало В. О. Методичні засади та інструментарій діагностики юридичних осіб – позичальників банку. Молодий вчений. 2018. № 1 (53). С. 14-21.

30. Терещенко О. Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб. Вісник Національного банку України. 2015. № 1. С. 26-30.

31. Офіційний сайт банку «Credit Agricole Ukraine». URL : <https://credit-agricole.ua/o-banke/pro-credit-agricole-ukraine/pro-credit-agricole-ukraine-2008>.

32. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника – фізичної особи у банку «Креді Агріколь» URL : <https://credit-agricole.ua/o-banke/pro-credit-agricole-ukraine/pro-credit-agricole-ukraine-2008>.

33. Охрименко І. Б. Вдосконалення оцінки кредитоспроможності фізичних осіб в банках шляхом застосування диференційованого підходу до позичальників. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск № 5. С.8-17.

34. Методика аналізу кредитоспроможності позичальника – юридичної особи у банку «Креді Агріколь» URL : <https://credit-agricole.ua/o-banke/pro-credit-agricole-ukraine/pro-credit-agricole-ukraine-2008>

35. Чайковський, Я. І. Зарубіжні моделі аналізу кредитоспроможності позичальників - юридичних осіб / Я.І. Чайковський, С.О. Краснов // Наука молода : зб. наук. праць молодих вчених ТНЕУ. - 2015. - № 22. - С. 151-162.

36. Ковальчук Н. О., Паскар М. О. Удосконалення методик оцінки рівня кредитоспроможності вітчизняних підприємств. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. № 11. С. 91–94.

37. Банківська справа: управління і технології : навч. посібник для вузів / за ред. проф. А.М. Тавасієва. М. : Юніті-дана, 2001.

38. Щербакова Г. Н. Аналіз і оцінка банківської діяльності. М. : Вершина, 2010. 542 с.

39. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання : монографія [А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр, Т. М. Мельник, І. О. Школьник та ін.]; за ред. доктора економічних наук А. О. Єпіфанова. Суми : УАБС НБУ, 2007.

40. Глушенко В. В. Аналіз процедур оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку: дис. канд. економ. наук. Москва, 2014. С. 4–9.

41. Іщенко Н. М., Олійник О. М. Кредитоспроможність сільськогосподарських підприємств: аналіз факторів, що формують резерви її зростання. *Економіка та управління підприємствами*. № 15. 2018. С. 15-21.

42. Банківські операції: підручник / [За ред.: В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янської]. Київ: Знання. 2009. 727 с.

43. Петрушенко Ю.М. Новітні підходи до фінансування розвитку місцевих громад: від реконізму до кредитування. *Вісник Української академії банківської справи*. 2014. № 1. С. 90–94.

44. Стрільчук Ю.І. Імплементация інноваційних підходів банківського кредитування населення в Україні. Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів I Всеукр. наук.- практич. конф. (29–30 березня). Київ: 2016. С. 56–58. URL : <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/19041>.

45. Auctions for Social Lending: A Theoretical Analysis / [N. Chen, A. Ghosh, N.S. Lambert] Research Paper No. 2078. Stanford: Graduate School of Business, 2011. URL : <http://gsbapps.stanford.edu/researchpapers/library/RP2078.pdf>.

46. Ковальчук Н. О., Паскар М. О. Удосконалення методик оцінки рівня кредитоспроможності вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 11. С. 91-94.

47. Auctions for Social Lending: A Theoretical Analysis / [N. Chen, A. Ghosh, N.S. Lambert] Research Paper No. 2078. Stanford: Graduate School of Business, 2011. URL: [http://ai.stanford.edu/~nlambert/papers/Chen_Ghosh_Lambert_\(GEB_2014\).pdf](http://ai.stanford.edu/~nlambert/papers/Chen_Ghosh_Lambert_(GEB_2014).pdf).

48. Слав'юк Р.А. Оцінювання кредитоспроможності позичальника: досвід Польщі. *Гроші, фінанси і кредит*. № 19. 2018. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/19_2018_ukr/82.pdf.

49. Мельник К. В. Проблемні аспекти оцінки кредитоспроможності позичальників. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 433–438.

50. Світлична В. Ю., Фатеева Є. Г. Актуальні питання організації кредитних відносин у діяльності банківських установ України. *Комунальне господарство міст*. 2011. № 100. С. 252–262.

51. Креді Агріколь Банк підтверджує свою стійкість навіть під час кризи. URL : <https://credit-agricole.ua/o-banke/pres-centr/novini/kredi-agrikol-bank-pidtvverdzhuye-svoyu-stijkist-navit-pid-ch-992>

52. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 344 с.

53. Казак О. О., Дворецький Д. Ю. Сучасні імперативні тренди аналізу кредитоспроможності позичальників банку. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2021. № 6. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8991>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.6.96

54. Рейтинг стійкості банків за підсумками 4 квартала 2020. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating>

55. Маркович Т. Г. Стан та перспективи формування комплексної методології оцінки кредитоспроможності суб'єктів господарювання. *European Cooperation*. 2016. № 12. С. 102–118.

56. Гуменюк М. М., Перебиківська Т. І. Шляхи вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємства. *Гроші, фінанси і кредит*. 2016. Вип. № 7. С. 727–732.

57. Суханова А. В., Пухальська Н. О., Черній Б. С. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківськими установами. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 821–826.